

om Vognen, men slingrer atter i Vejsporet bag ved Lynglæsset. Per har rejst sig op paa Knæerne sammen med de andre og stirrer ud efter Skikkelsen. I Vejen bag ved dem vender han sig, løfter Armene og gjentager Omkvædet af en Sang, han har gaaet og gjentaget for sig selv:

„For vi træder,
for vi træder,
for vi træder hverandre i Dyndet ned!“

Saa forsvinder han i Mørket.

„Ih, hvem var endda det?“ spørger paa een Gang Anders og Lavst.

„Tho, det var jo den gal Degn fra Iggebjerg, ham Sørensen, I ved,“ siger Mette. „Ham kjender I da wal?“ Og med lavere Stemme, men med et betydningsfuldt Nik hen imod Per, tilføjer hun:

„Tho det siger da all Folk, te det er ham, der er Faar til æ Dreng der!“

„Aa ti stille!“ siger Anders.

Men Per har hørt det og stirrer endnu en Gang med et eget søgende Blik ud mod den slingrende Mand i Vejsporet.

DEN GALE DEGN

Efteraaret var kommet med flossede Drivskyer over graa Stubmarker, hvor der endnu stod Rids af Krattens Tænder i Bunden. Dagen lang hang der gule Dryp under Næsen af de gamle Straatage, og Vandet bulped Hjordrengene op mellem Tærne ude i Engene, hvor de for en Maaned siden havde fraadset i Humleboer. Spurvene aad sig en Beklemmelse til i de mange Havrestakke, der stod paa Tofterne i glatte Halmkoffer med nedhængende Teglsten som en solid Rad af Knapper over de struttende Maver. Faarene blev Dag for Dag graaere i Toet af den megen Væde. Unghøvderne itusled deres af Efteraarsregnen skjønnede Hampetøjr, og ingen brød sig mere om atter at føje Stumperne sammen.

Fridriftens Tid var inde, da Regnen udsletter alle Skjel som i „Noæ Dage“, mens det snærende Reb trækkes over Øret af det brogede Kvæg, der paa frie Klove skri- der hen over de ubegrænsede Enge og sænker de brede Muler hvor de lyster.

Da faar Hjorddrengens Liv ogsaa et friere Sving. Hans spinkle Skulder tynges nu ikke mere af den tunge Tøjre- kølle, der stikkes op bag Sparretræet i Huggehuset til næste Aar; hans Verden er ikke længere indskrænket til er Par Græsfirkanter mellem Rug og Kartoffler, men hans smaa hærdede Fødder bærer ham tit ind i fjerne Sogne for at opsøge hans vildfarne Kreaturer. Her er han ikke mere under den pinagtige Opsigt af onde Øjne fra Sove- kammerruden, men her træffer han ældre Kammerater og mere forforne Kolleger, der skraar i Smug og frækt og aabenlyst ryger daarlig Tobak. Hans Blik faar noget dri- stigt i sin Bund, der melder om spirende Egenvilje, og naar han vender hjem og Husbonden som sædvanlig er tvær og umedgjørlig, knæbrer han ikke sjældent imod.

En regnsur Eftermiddag kommer en Mand stolprende hen gennem en Allé af tophuggede Piletræer, der fører fra Landevejen ned til Hvarre Præstegaard. Han er i en blaaslidt Vadmelsfrakke med lange Skjøder; paa Hovedet har han en forkommen og bulet Uldhat fra salig Frederik den Sjettes Tid; han gaar og snakker med sig selv, som søgte han at paavirke sit bedre Jeg i en bestemt Retning. En Gang imellem løber han rent i Staa, støtter sig tungt mod Kjæppen og ser op mod de stynede Træer: „Ja! saadan ja! Et skraat Hug fra højre til venstre! Det er det, de ogsaa har gjort ved gamle Skolelærer Sørensen!“ — Han gaar videre under ny Hovedrysten. Nede for Enden af Alléen støder han paa den af Burrer og Skræpper ind- rammede Præstegaardslade; midt paa dens bulede Længde- væg gaber en lav Port. „Velkommen“ — staar der i gule Bogstaver over den sværtede Tværbjælke.

Her gaar Sørensen ind. Der er to Indgange paa Sal- sen: én bag om den rustne Jærnpumpe — for Tyende og Tiggere og andet simpelt Folk: en anden med to halve riflede Møllestene foran Døren — til Honoratiores og „gode Folk“; ved Ordet over Indkjørslen er der ogsaa udeluk- kende tænkt paa de sidste.

I Sørensens Velmagtsdage havde han betragtet det som noget selvsagt at gaa til Præsten ad Hovedtrappen; i Dag gaar han Tiggerens Vej ad Bryggersdøren.

Snart staar han da inde bag den store Kjøkken-Vask og drejer sin mærkværdige gamle, ræverøde Hat i Haanden.

En stramt udseende, midaldrende Dame med graanede Spytkrøller og udhvævede isengraa Øjne som paa døve Katte, kommer frem i Karmen til Spisekamret med en stor Brødkniv i Haanden. Den gamle Degn gør et Skrabud:

Hun skulde vel ikke mere huske forhenværende Skolelærer Jacob Christian Sørensen?

„Ih jo!“ Fruen lar langsomt sit Blik sejle henover ham, nedefra og opefter.

Ja Fruen maa rigtig undskylde, men han vilde da saa gjerne ha talt med Pastoren.

Det var rigtignok meget kjedeligt, for hendes Mand vilde saa usigelig nødigt forstyrres om Lørdagen. Men hun skulde se efter, om Studeringerne taalte en Afbrydelse.

„De kan gaa ind,“ sa Fru Fryd, da hun atter vendte tilbage, men kasted i det samme et splintrende Blik paa hans store Træsko.

Sørensen forstod Meningen og rystede ilfærdigt Træskoene af sig foran Døren.

Da den var gledet i efter ham, sa Fruen:

„Bolette, sæt dette tarvelige Fodtøj ud paa Trappen; jeg synes ligefrem, man mærker, hvor det stinker fra dem af Brændevin!“

Sørensen labbed gennem en Række kolde Stuer med snirklede Sofaer og gamle Familiemalerier. Gulvfjælene dumred svagt efter hans gamle hærdede Hæle.

„Naa, hvad vil De mig, Hr. Sørensen?“ sa Præsten, før den gamle Degn endnu vel var kommen over Trinet til Studerekamret.

„Aa, jeg vilde saa gjerne bede Pastoren om at anbefale mig denne Ansøgning, da jeg saa formodentlig vilde kunne faa en lille Understøttelse. For det er ikke nemt med det! En bliver gammel nu, Hr. Pastor. Ja mænd gjør en saa!“

Sørensen bredte et stort Dokument ud over Bordet; det var affattet i en sirlig storstilet Skjønsskrift med en

mægtig Krusedulle som et oprinket Hampetøj nederst under Navnet.

„Fru Petersens Legat for gamle, afskedigede Skolelærere!“ sa Fryd og lod hastigt Blikket glide ned over Papiret.

„Ja, jeg var i sin Tid salig Fru Petersen behjælpelig med at affatte Statutterne,“ sa Sørensen.

„Hvor meget er det?“ spurgte Præsten.

„Aa, det er jo kuns 10 Rd. pr. Kvartal,“ sa Sørensen, naar man som jeg er ugift; ellers $14\frac{1}{4}$; her kan Pastoren selv se Bestemmelserne.“

Præsten stod en Tid bøjet over det lille Hefte; pludselig sa han — og skød i det samme Papirerne fra sig, som havde de brændt ham:

„Nej, det er jeg sandelig bange for, jeg ikke tør give min anbefaling.“

„Hvorledes kan Pastoren blive bange for det? Finder De da ikke, at jeg har de forlangte Kvalifikationer? Er jeg mon ikke tilstrækkelig afskediget og gammel og nødlidende ogsaa?“

„Jo, Hr. Sørensen, hvad det angaar er alt i Orden.“

„Og De ser jo, at jeg har haft en stor første Karakter, oven i Kjøbet Udmærkelse i Regning, Religion og og Pædagogik.“

„Altsammen meget vel, Hr. Sørensen! men der staar jo her, at Ansøgeren skal være hæderlig!“ Præsten satte sin Finger paa Ordet, saa Neglen blev hvid i Kvegen.

„Staar der det!“ sa Sørensen. Hans røde, blussende Ansigt, som han i Dag havde barberet omhyggeligt, fik eget forladt og graadslaaet Udtryk. „Pastoren tænker da sagtens paa, hvad der gik forud for min Afskedigelse?“

„Ja, baade paa dette og Deres senere syndefulde Liv, Hr. Sørensen. Den Drikkelast den ødelægger sandelig mange Mennesker,“ sa Præsten.

„Ved De, hvad jeg tror, der ødelægger endda flere, Hr. Pastor? Det er — om jeg maa sige det — den onde, hjærteløse Dømmesygge, der for et enkelt, ubesindigt Fejltrin driver Tusind paa Tusind i Fortvivlelse!“

Sørensen havde lagt et saadant Eftertryk paa de sidste Ord, at han grebes af sin gamle Hoste og nu saa sig om efter et Sted, hvor han turde spytte.

„Her, Sørensen, her!“ sa Fryd og kom ivrigt rendende med en Spyttbakke.

„Ser De, Hr. Pastor, det er jo ingen Sag at ramme en stakkels Skolelærer, naar man som jeg er kommen til at træde lidt udenfor Brættet. De ved jo, hvordan det gik med mig?“

„Ja, De blev jo overbevist om Horlevnet med Deres Husholderske!“

„Ja, det kaldes jo vistnok saadan efter de avtoriserede Katekismer; det var jo hende An Mari Kjærsgaard. Hun var en meget takkelig Kvinde dengang. Jeg blev indtaget i hende; jeg nægter det ikke; og den er jo let at lokke, som gjerne efter vil hoppe. — Jeg leved der alene som ugift Mand og var jo da ikke mere end som et Menneske. Men det forstaar sig, den Slags maatte jo ikke ske i min Stilling! Jeg burde jo ha jaget Fristeren fra mig.“

„Ja, det havde sandelig ikke været mere end Deres Pligt, Hr. Sørensen; tænk hvilket Eksempel at give de Børn, hvis Opdragelse var lagt i Deres Haand.“

„Ja vel, Hr. Pastor; jeg vil altid trænge til Guds Naade, men Menneskenes synes jeg at jeg kan undvære i denne Sag. Men Dommen lægges jo altid i deres Hænder.“

Da det var bleven oppet, hvad jeg og Ann Mari havde haft for med hinanden, tilbød jeg ærlig og redelig at gifte mig med hende — som det da hele Tiden havde været min Hensigt — men nu vilde hun pludselig ikke. Jeg tigged til hende, og jeg græd for hende; men hun var lige stønsk. Ann Mari var bleven forlokket af mine Fjender — mest af ham, Jakob Nørgaard, den ugifte Bror til Bertel, De ved; det Menneske havde alle Dage haft Pek til mig af Grunde, som det her er for vidtløftig at gi Klaring for. Han fik jo nu fat i hende, og han lod hende gaa i den Indbildning, at han maaske vilde gifte sig med hende; for de skulde nok i farom god Dage ha haft noget sammen.

Og saadan fik de jo Tiden halet ud. Naa, det blev naturligvis snart aabenbart, at Jakob Nørgaard hverken vilde eje eller ha Pigen, men nu var en jo saa langt henne i Skammen og Skandalen, at Avtoriteterne troed sig beføjede til at gribe ind. Jakob Nørgaard havde sat sig i Spidsen for en Klage til Provsten; Sagen maatte nu gaa sin ubønhørlige Gang.

Jeg fik min Afsked otte Dage efter, at Ann Mari havde bragt sit Barn til Verden.

Siden ved De jo, hvordan Sogneraadene har handlet og tusket med hende som med et umælende Dyr, og der er jo, som De vil se, Hr. Pastor, 'heller ikke gaaet lemfældig til Værks imod mig."

„Nej, Syndens Sold er Døden, Hr. Sørensen!“

„Ja, Døden er ens for os allesammen; men det er hvad der gaar foran, før der løses op for os!“

„Ja, ja, Hr. Sørensen! jeg beklager meget Deres Skæbne, men det er mig sandelig ikke muligt at se, hvorledes jeg skal kunne gjøre noget for Dem.“

„Nej“, sa Sørensen og rejste sig, „hvorfor skulde De ogsaa hjælpe mig!“

Og idet han ligesom fortsatte sin Enetale derude fra Landevejen, sa han:

„Jeg er jo ikke andet end som et gammelt Vrag, knap Ophugningsmøjen værd. Jeg har faaet min Grundskade, et Skud under Vandlinien, der fører i Afgrunden; til Bunds! plump! herunter! værsgo! Er der nogen der ønsker et Spaik paa gamle Sørensen, saa maa De endelig ikke holde Dem tilbages! Kom kun nærmere! De skal inte kere Dem om, at der har været sparket der før; spark bare væk! Vorherre har givet jer Lov til det. Gamle Sørensen kom overhovedet kun til Verden for at blive sparket.“

Den gamle Lærer var sunken ned i en egen ubehjælpssom Hulken.

Pastor Fryd gik urolig omkring i Kamret:

„Ja, De maa undskylde, Hr. Sørensen, men jeg har i Morgen baade Begravelse og Kirkegangskone.“

„Ja, da skal det sandelig ikke kunne siges, at gamle Skolelærer Sørensen har hindret nogen i at komme hæderligt i Jorden; desværre, det er ikke min Tur endnu, ikke min Tur endnu!“

De gir altsaa ikke nogen anbefaling?“ han strakte tøvende Haanden ud efter sine Papirer.

„Nej, det vilde jeg sandelig ikke kunne forsvare for min Samvittighed,“ sa Pastor Fryd.

„Rigtig, Hr. Pastor, der ramte De Tidens ømme Punkt: Samvittigheden! Saasnart en fattig Stakkel ansøger om lidt Bedring i Livsvilkaarene, straks bliver man saa øm om Samvittigheden.“

Jeg tror næsten, det er med Samvittigheden som med Blindtarmen: man mærker den først, naar der er gaaet Betændelse i den.

Men hvad angaar det mig, Hr. Pastor; er jeg kanske ikke en gammel fordrukken Skolelærer? vanæret, afskediget, udygtig til al Krigstjeneste. Værsartig! Frispark paa gamle Skolelærer Sørensen, ham de ogsaa kalder „den gale Degn fra Iggebjerg!“ “

Sørensen gik duknakket ud af Præstens Stue.

Han fandt sine Træsko ude paa den hulslidte Trappesten, hvor Viskerne var bleven drivvaade under de faldende Tagdryp.

Sørensen gik den samme Vej opad Alleen med de top-huggede Pil, gestikulerende og smaasnakkende efter ensomme Menneskers Skik.

Saadan naaed han en halv Times Tid senere ud for Nørgaards Jorder. Han bøjed ind over Marken og søgte det Sted, hvor Kreaturerne gik tættest. Her ventede han at finde Per, Sønnen, der havde kostet ham Embedet og al hans Lykke i Verden.

Han gik ikke fejl. Per sad bag et Jorddige i Læ for de kolde Efteraarsbyger, mens Stedeflokken drev græssende over Agrene med de brune Haleduske op i Vinden.

Det var første Gang, at Sørensen havde søgt Sønnen. Moderen havde han ikke kunnet udholde at se siden den Dag, hun paa en Maade udleverede ham til hans Fjender, og under Pers Opvækst havde han som oftest opholdt sig i andre Sogne.

Engang imellem opsøgte han dog Lærer Gydesen og hørte med ikke ringe Faderstolthed om Pers Fremgang i Skolen. Skjønt Per saaledes ikke vidste noget derom, fulgte hans ulykkelige Far paa Afstand hans Færd meget nøje.

I Dag havde han en særlig Anledning til at opsøge ham. Egnen var nemlig i den senere Tid bleven foruro-liget ved en Række Smaatyverier, mest fra Huggehuse og Karlekamre. Mistanken havde efterhaanden vendt sig mod Tjenestedrengen Jakob; det var jo ikke udelukket, at han havde medskyldige; og da Sørensen vidste, at Per vogtede Kvæg Skjel om Skjel med Jakob, næred han Angst for,

at dette forvorpne Individ kunde ha lokked Per med paa enkelte af sine gale Streger.

Per blev baade forbavset og forlegen, da han saa Skikkelsen fra Lyng-Aftenen tage Retning ned imod sig.

Sørensen tog sig ogsaa mærkelig ud, som han langsomt og besværligt staged sig hen over de høje regnkolde Agre. Modvinden bar hans lange, dryppende Frakkeskjøder langt ud til Siden; Bukserne posed omkring Knæerne og støtted midt paa Benkalven, saa de ufarvede Socker lyste i Graaskimret. Stokken var i ivrig Bevægelse agter og frem langs den højre Træsko. Da han kom nærmere, saa Per et stort rødt Ansigt med en mægtig Udbuling i den højre Tinding.

Per havde den største Lyst til at stikke i Rend derfra. Sørensen maa have bemærket det, thi før han endnu var naaet hen til Sønnen, sa han:

„Bavs ikke for gamle Sørensen, mit Barn! Der er kun eet Menneske, som han har gjort Fortræd i sine Dage, og han hedder: Jacob Chr. Sørensen.

Nej, jeg skal sandelig ikke gjøre dig noget ondt; men nu da Avlen er inde, kan man jo gaa tværs over al Ting; og det er jo nok saa nemt som altid at følge Vejen. Aaja! Maa jeg hvile mig lidt, inden jeg gaar videre.“

Sørensen satte sig tungt op mod Diget.

„Her maa du jo ligge og ta Kuld, mit Barn. Hvorfor løber du ikke noget omkring? saa fik du dog lidt Varme i Kroppen.“

„Ja, det gjør a ogsaa imell æ Æl. Men naar de kommer, saa vil en jo da helst krykke i Ly,“ sa Per, allerede betrygget ved det venlige Udtryk i den gamles Øjne.

„Passer du nu nøje paa at bytte Halmen i dine Træsko, naar du kommer hjem af Marken? Maa jeg fornemme dine Fødder?“

Per trak tøvende sin nøgne Fod ud af Træskoen; forinden han stak den ind i den gamles Haand, førte han den aftørrende bag om venstre Bukseben, da Regnvandet i Træskoen havde bulpet mellem Tærne.

„Ih bitte, søde Bøn! den er jo som en Istap at føl opaa. Bliver du da ikke syg af den Behandling?“

„Jow, i mellem Stunder kan det jo ikke undgaas. Men det kan jo ett hjælp; det værste, te a ved af at sige, det er snart endda den Tandpine; den sov a ett for i tre

Nætter; men saa gav Anders mig en Skraa, saa fik a da nøj Len.“

„Og ingen Overtøj du har paa! Kunde da ikke en af Karlene ha laant dig noget af en Slags; hvordan kan du hytt dig, bitte Barn; tho du kunde jo gaa hen og blive ødt ved det!“

„Ja det er heller ikke altid saa nemt at hold æ Hyr; men tho nu i de her vaade Dage, da skal Karlene jo selv brug dje Frakker, naar de skal ud at plove.“

„Men din Husbond da, kunde han ikke afse en gammel Ralt til dig?“

„Bertel? den Spøgels! Han er ligeglad. Han siger: Hjorddrengene de skal ikke være for godt pakket ind, for saa sidder de og krykker og falder i Staver i Stedet for at gaa efter æ Høvder.“

„Og et bitte Hyrdehus, som en dog nu ser somme Steder, det skulde en da ogsaa tykk, te der kunde være blevet Raad til; det er jo bare nogle faa Lægtestumper om at gjøre.“

„Ja, det sa ogsaa Karlene til ham en Dag — for a tør jo ingenting sige — men saa sa Bertel, te saadanne Narrestreger vilde han ikke vide af at sige, for det førte bare til, te de Fjælstumper laa og raadned op til ingen Nytte; og saadanne Ka'le som a og mine Lige, sa han, de skulde ikke lade sig forkjæl; det kunde de tidlig nok blive; de havde godt af at vænne sig til en vaad Trøje . . . Og alt det Pladder saadan én kan faa at diske op med; for han er ikke værd at tjene ved.“

„Bliver du saa ikke ogsaa vaad paa Ryggen?“

„Jo i Aftes da var a lige saa a govred!“ sa Per.

„Ja, jeg har saamænd heller ikke noget at skifte med, min Dreng, naar jeg bliver vaad. Men jeg er jo gammel og ikke til andet; men du er et Barn og stunder til Verden.

Ja, ja, ja! Hvad skal vi fattige Stakler gjøre for at blive behandlet som Mennesker!“

„Goj siger, te vi skal lav Revlesjon; men det kan a'tt forstaa; for er det ikke saadan med at slaa Folk ihjel og brænde Gaarde af? Og det maa en da'tt!“ sa Per.

„Nej, det maa en ikke. Men Goj har været saa langt ude i den store Verden; der bruger de saadanne store Ord.

Kanske vi ogsaa herhjemme bruger dem lovlig smaa,“ sa Sørensen tankefuld.

„Men Goj er saa skjøn at høre paa iløwle,“ sa Per. „Alle Gaardmændene kan ikke lide ham, men de kan illiwalle ett undvære ham.“

Per rejste sig nu paa Tærne og keg hen over sin Studeflok. „How, Spermasæt! Hvor skal du hen! Vil du harom!“

Per styrted over Diget og vendte et Par urolige Hoveder i Studeflokken.

Denne korte Fraværelse benytted Sørensen til at linne Tolden i sin Klukflaske og ta et Par stærke Drag.

Per kom tilbage uden at mærke noget.

„Sig mig, Per, kjender du Jakob heromme i den næste Gaard?“ begyndte Sørensen.

„Ja det er saamøj en slemme Dreng; han har staallen; han ska vistnok piskes,“ sa Per, ikke uden en vis Skadefryd.

„Kommer du noget sammen med ham?“

„Nej, det er længe siden, for det er en grimme Dreng; saa røvsk! Og altid skal han brug Pisken til dem, han kan over. Lad ham nu selv faa den at smage?“

Sørensen drog et Lettelsens Suk ved at høre, at Sønnen ikke havde noget Maskepi med den forbryderske Jakob.

„Giv dig heller aldrig af med ham, bitte Per, for han vil sikkert ikke lære dig noget godt. Han er kommen af en skidt Slav, sølle Knægt. Men det kan han jo knap gjøre for . . .“

Aa ja, aa ja! Hvem er Skyld i, hvad der bliver ud af os!“

Sørensen havde faaet sit sædvanlige, graadtunge Udseende. Per betragted hans Ansigt opmærksomt, som en, der anstrenger sig for at læse en halvtudvisket Skrift paa en hærget Gravsten.

Pludselig siger han paa den for Børn ligefremme Maade:

„Er det sand, te du er mi Faar?“

Sørensen saa tungt og længe paa Sønnen.

„Ja!“ svared han lavt og tonløst som en, der bekjender sit Livs Brøde.

„Hvordan er det gavn te?“

„Aa, mit Barn, jeg er ræd for, te du endnu er altfor bitte til at høre det. En anden Gang skal jeg fortælle dig det alt sammen, men i Dag . . . Jeg er saa ulykkelig!“ Nu strømmed Taarerne vildt ned over Sørensens Kinder og fyldte hver Rynke i det gamle, forgræmmede Ansigt.

„Blot Vorherre vil la mig beholde min Forstand. Men maaske er det for meget forlangt; for den har faaet mange haarde Stød.

Men det er jo Synd af mig at sidde her og gjøre dig bedrøvet til mig selv. Og hvad nytter det saa alt-sammen? Vi skal jo træde paa Jorden, om den saa er gloende.

Har du nu ogsaa Tid til at sidde her ved din gamle Far?“

„Ja,“ sa Per, „nu gaar Studene saa taalle.“

„For du kan jo nok tænke, te jeg gjerne vil sidde og se paa dig og tale med dig, nu du ved, hvem jeg er. For du tror da ikke noget ondt om mig?“

„Nej!“ sa Per.

Far og Søn rykked nærmere til hinanden. Der var begyndt at falde en stille Ruskregn, der satte sig som graa Væde i Toppene af Digets visnede Svingelduske og faldt med gule Dryp fra Pers Kaskjetskygge ned mod hans tynde Bukseknær.

To Plovspand gled nikkende efter hinanden inde paa Nabomarken, og en Flok Viber vendte sig i Luften ude over Kjærene uden Lyd.

Sørensen blev ved at tale om sig selv, langt og vidtløftigt, om den Tid, han stod i sit Livs Solglans; talte om de Triumfer han havde fejret som Skolelærer under Provstevisitatserne eller i Sogneraadet, naar han havde knækket de Nødder, de andre havde maattet la ligge; derfra traadte han ind i sit Livs Vendekreds, fortalte om sin Ud-stødelse, Afskedigelse, Nedværdigelse; om sin Vandring fra Sogn til Sogn for at finde det Naadsensbrød, som Barmhertigheden rakte ham; — et Par Gange havde han haft nogle faa Børn at undervise, men det havde bare været Galgenfrist; det meste af sit Liv havde han været henvist til Folks Godhed.

„Det er paa den Maade, man bliver et Vrag, mit Barn. Alle ens Evner ruster ligesom Staal, der udsættes for Regn og Nattedug.

Og nu har man sat mig ind paa Fattiggaarden,“ sa han lavt.

„Er du paa æ Fattiggaard?“ sa Per.

„Ja, men der holder jeg det ikke ud. For jeg bliver vild, naar jeg ser, at nogen gjøres Uret. Og naar Forvalteren hundser, ja endogsaa slaar en gammel, udslidt Stakkel, der knap kan bære sig selv — — saa svag og ussel jeg endogsaa er, jeg kunde bore mine Negle i hans Øjne eller kløve hans forbandede Stjern med en Brændeøkse!“

Sørensens Læber skjælv i de vilde Ord.

Per saa sky op paa ham:

„Men Jøsses endda!“

Han undred sig over, saa tit han havde følt det paa samme Maade, naar Bertel slog ham uden Grund.

„Du skal ikke være ræd, mit Barn; jeg gjør det ikke! Jeg er altfor sølle og ussel til at gjøre noget som helst.

Min Gud har slængt mig hen for mine Fjenders Fødder; han har lagt mit Horn i Støvet og givet mig i mine Haderes Vold! Men hvorfor mukker jeg mod ham? Hvorfor gjør jeg ikke det, han ber mig? Det er jo dog saa simpelt: kravle om ved min Kjæp, til han en Dag siger til mig: Godt, gamle Sørensen! Lad det nu være nok for dit Vedkommende. Du var et Laan til Verden; den har ikke villet bruge dig; godt; saa tar jeg dig hjem igjen. Du er ikke den første af mine Redskaber, som Menneskene har slængt i en Krog og ladet staa og ruste, mens de brugte saameget andet selvgjort Støbegods. Tør du nu Øjnene og kom hjem til mig; der er sær en anden Stymper, der staar og hoger efter de Brødkrummer, som du oppikker paa Honsild Fattiggaard.

Ak, ja, ja, ja! Hvor har jeg dog maattet sande dine tungsindige Ord, du vise Job:

„Man trænger de fattige ud af Vejen; de elendige i Landet maa skjule sig tilhobe. See, som Vildæsler i Ørkenen gaar de ud til deres Gjerning; de staar aarle op efter Føde; Ørkenen giver dem Brød til Børnene. De bliver vaade af Bjærgenes Vandskyl; og fordi de ingen Tilflugt have, favner de Klippen. Nøgne gaar de, uden Klæder, og hungrende bærer de Neg. Fra Staden sukker Folk,

og de gjennemboredes Sjæle skriger. Dog agter Gud ikke paa det urimelige deri!“

Og nu helt henne i sine egne tungsindige Tanker begyndte den gamle Degn med smuk og klangfuld Stemme at synge sit Yndlingskvad:

„Der staar en Purle ved Vejens Sving,
en Egeknast saa forkrampet,
den Stakkel fik aldrig sin Marv i Ring,
og aldrig blev den til nogenting,
fordi den for tidlig blev trampet.
For vi træder hverandre i Dyndet ned.

Ja Livets lovende Førsteknop
den ødtes grumt for de fleste;
thi raged ogsaa en enkelt op
med Jærn i Veddet, med Løv i Top,
det blev dog kun Purl det meste.
For vi træder hverandre i Dyndet ned.

Den argeste Ulv i Skovens Skjød
blev slikket engang af sin Moder.
Men du — hvad Svar mon din Haardhed bød,
hvis atter hin Røst af Himlen brød:
„Hvad har du gjort med din Broder?“
For vi træder hverandre i Dyndet ned.

Det Barn, som vaagner af drømfyldt Blund,
den hele Sol vil han kræve;
men lad ham først kjæmpe en Livsens Stund,
da vil for at vinde een Straale kun
hans tryglende Læber bæve.
For vi træder hverandre i Dyndet ned.“

— — —
Sørensen rejste sig nu op fra Diget.

„Hvor det dog regner!“ sa han; „regner, regner, regner! Altid regner det, tykkes jeg. Men det tykkes en maaske bare, fordi en er bleven fattig og gammel. For imens jeg var ung, aa, hvor kunde Solen skinne! —

Farvel, mit Barn!

Husk nu at lægge ren Halm i dine Træsko, naar du kommer hjem med Kreaturerne!“

Per saa hjærtetreben efter den gamle Degn, indtil han langsomt gled i eet med Regnmulmet.